

ULUSLARARASI
İSTANBUL HUKUK KONGRESİ
17-19 EKİM 2016
İSTANBUL

SONUÇ BİLDİRGESİ

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın himayeleriyle 17-19 Ekim 2016 tarihlerinde İstanbul Çırağan Sarayı'nda "Uluslararası İstanbul Hukuk Kongresi" gerçekleştirilmiştir. Kongreye, 47 ülkeden aralarında Adalet Bakanı, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu başkan ve üyeleri, Adalet Akademisi muadili kurum temsilcileri ile hukukçu ve akademisyenlerden oluşan 210 kişi ve yurtiçinden yüksek mahkeme başkan ve üyeleri, hâkim-savcılar, akademisyenler, avukatlar ile çok sayıda saygın meslek mensubu katılım sağlamıştır.

Kongrede, küresel bir yapılanma olan Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ/PDY) tarafından 15 Temmuz 2016 tarihinde; seçilmiş Cumhurbaşkanı, Hükümete ve Meclise karşı gerçekleştirilen silahlı darbe teşebbüsü, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü hedef alan, kabul edilemez bir eylem olarak nitelendirilmiş ve en güçlü şekilde kınanmıştır. Darbe teşebbüsüne karşı demokrasi, hukuk devleti ve milli iradeye sahip çıkan ve bu uğurda bedel ödeyen Türk milletinin fedakârlığı büyük bir takdirle karşılanmıştır. Türk milletinin bu mücadelesinin, tüm dünyaya örnek teşkil edecek birçok yönü bulunduğu vurgulanmıştır. Katılımcılar; hayatını kaybedenlerin ailelerine en derin taziyelerini sunmuşlardır.

Kongrede yapılan müzakereler ve değerlendirmeler sonucunda aşağıdaki hususların kamuoyuna duyurulması kararlaştırılmıştır:

1. İnsanlık suçu olan terörizmin tüm ülkeler için öncelikli bir sorun olduğuna, terörizmin sınıraşan niteliğinin uluslararası işbirliğini zorunlu hâle getirdiğine, terörizme karşı hukuk temelinde ve dayanışma içerisinde, etkin ve kararlı şekilde netice almaya yönelik mücadele edilmesinin önemine vurgu yapılmıştır.

2. Suriye ve Irak'ta yaşanan iç çatışmalar ile bölgede yaşanan terör eylemleri sonucu milyonlarca insan yerini-yurdunu terk etmek zorunda kalmış ve mülteci durumuna düşmüştür. Türkiye, Ürdün ve Lübnan başta olmak üzere birçok devlet ciddi sayıda mülteciyi barındırmaktadır. Buna rağmen milyonlarca mülteci; özellikle barınma, beslenme, sağlık, eğitim ve güvenlik gibi pek çok sorunla karşı karşıya kalmıştır. Bu bakımdan, mültecilere koruma ve destek sağlanması ile onların sorunlarına kalıcı çözümler bulunması yönündeki faaliyetlere kararlılıkla devam edilmelidir. Uluslararası toplumun Suriye ve Irak'ta yaşanan sorunları çözme konusunda ortak hareket edememesi, bu bölgeden kaynaklı terörü sonlandıramaması, mülteci sayısının her geçen gün artmasına yol açmaktadır. Halen Türkiye'de üç milyon, Lübnan'da bir milyon, Ürdün'de ise 600 bini aşkın mülteci bulunmaktadır. Mültecilik sorununun kalıcı olarak çözümü ancak uluslararası toplumun birlikte, samimiyetle ve cesaretle konuyu ele alıp somut adımlar atmasıyla mümkündür. Sorunu görmemek, mağduriyet yaşayanların feryadını duymamak, konunun çözümü için gerekli reaksiyonu göstermemek meseleyi sadece büyütmektedir. Mülteci sorununun kalıcı çözümü, sınırlara tel örgüler veya duvarlar inşa etmeyi değil, soruna etkin ve kalıcı çözümler bulmayı gerektirir. Bunun için, başta Birleşmiş Milletler olmak üzere uluslararası toplumun, uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek için acilen birlikte hareket etmesi büyük önem taşımaktadır.

3. Terörizmin finansmanı, sanal ortamda işlenen suçlar, insan ticareti, göçmen kaçakçılığı, uyuşturucu madde ticareti gibi insanlığın ortak sorunu olan ve uluslararası işbirliğini zorunlu kılan örgütlü suçlarla mücadele için etkin ve verimli adli işbirliği gerekli ve zorunludur.

4. Yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmasıyla adalete güven arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Yargılamaların hızlandırılması amacıyla, bilişim sistemlerinin yargı hizmetlerinde etkin bir şekilde kullanılması ve mahkemelerde uzmanlaşmaya gidilmesi tavsiye edilmiştir.

5. Adaletin tecellisi, kanunların objektif ve etkili bir şekilde uygulanması sonucu isabetli karar verilmesiyle doğru orantılıdır. Hukuku özümsemiş, güncel gelişmeleri takip eden ve sağlıklı analiz yapabilen hukukçular yetiştirilmesi ancak iyi bir hukuk eğitimiyle mümkündür. Bu nedenle, hâkim ve savcılarının meslek öncesi ve meslek içi eğitimleri de dâhil olmak üzere hukuk eğitiminde uluslararası asgari standartların belirlenmesinin gerekliliği ve önemi vurgulanmıştır.

6. Adalete erişimin önündeki engellerin kaldırılması, toplumun tüm kesimlerine adli yardım hizmetlerinin etkin bir şekilde sağlanması yönünde çalışmalar teşvik edilmiştir.

7. Hukuk devleti, mağduru ve mağdur haklarını koruyan bir devlettir. Ayrıca, sadece suç mağdurlarının değil, haksızlığa muhatap olması nedeniyle mağduriyet yaşayan kişilerin sorunlarıyla da ilgilenilmelidir. Bunun yanı sıra, suç nedeniyle ortaya çıkan mağduriyetin giderilmesi için mağdura her türlü destek ve hizmet sunulmalı, uğradığı zararlar mümkün olduğunca giderilmelidir.

8. Uyuşmazlıklarda dava yolu her zaman en uygun ve tek çözüm yolu değildir. Sayıları her geçen gün artan ve çeşitlenen uyuşmazlıkların çözümünde, uyuşmazlığın mahkeme önüne getirilmeden çözülmesini sağlayacak alternatif yöntemlerin geliştirilmesine ve etkin bir şekilde uygulanmasına önem verilmelidir.

9. Suçla mücadelede etkin soruşturma yöntemlerinin geliştirilmesi, delillerin sağlıklı toplanması ve muhafazası amacıyla adli kolluğun kapasitesi artırılmalı ve savcılık kurumu güçlendirilmelidir.

10. Yatırım ve ticaretin teşviki ile korunması için uluslararası asgari hukuk standartları oluşturulması gerekmektedir.

11. Katılımcı ülkeler, yargı kurumları arasındaki temas ve işbirliği ile bilgi ve tecrübe paylaşımının artırılmasını vurgulayarak, Uluslararası İstanbul Hukuk Kongresinin 2 yılda bir İstanbul'da yapılması, Kongrenin gündeminin bir önceki Kongrenin katılımcılarıyla istişare edilerek belirlenmesi ve organizasyon işlemlerinin yürütülmesi için Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı bünyesinde Uluslararası İstanbul Hukuk Kongresi Sekreteryaasının oluşturulmasını önermişlerdir.